

URARTULAR

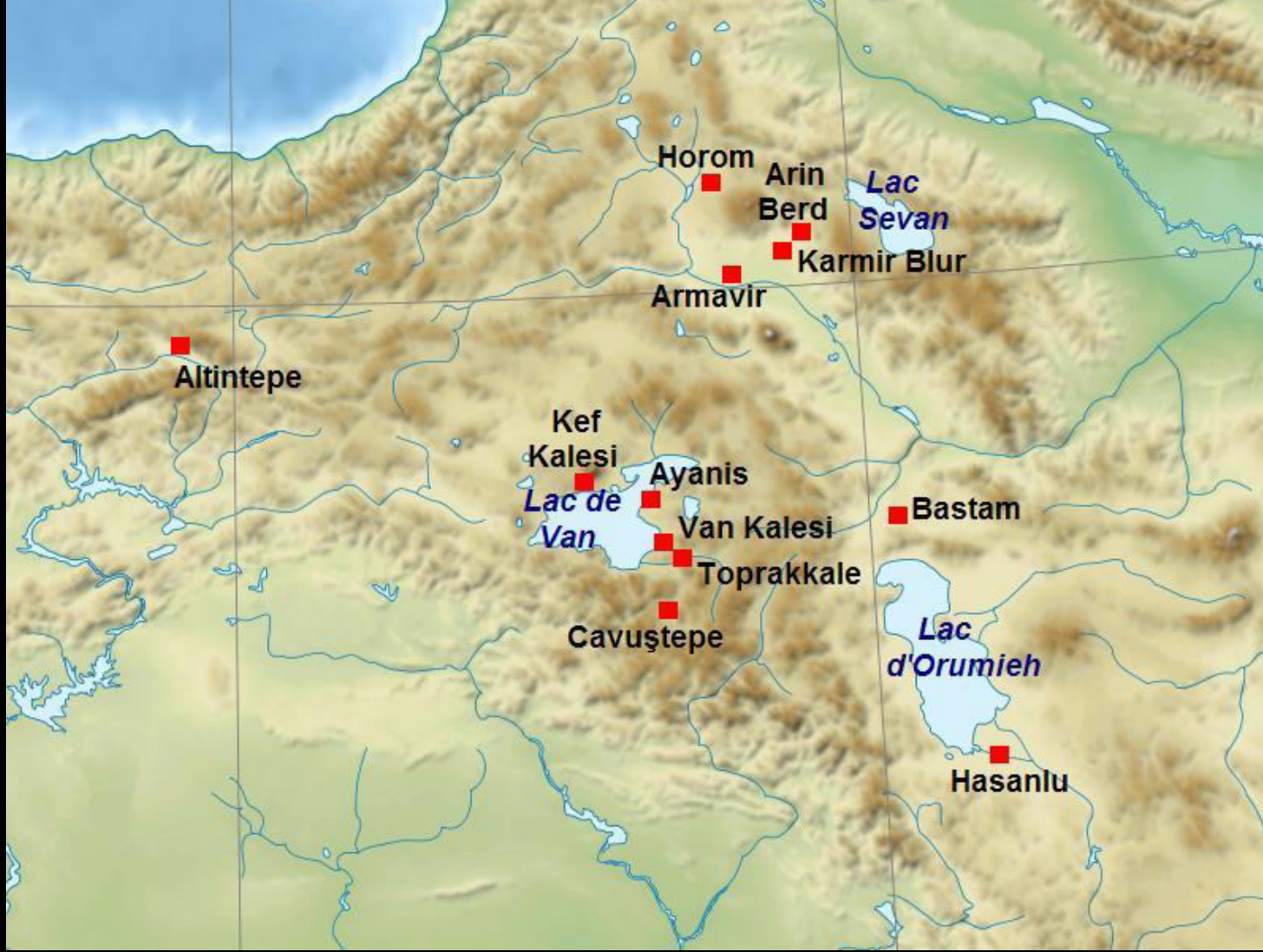
KARAKUS

Urartuların Dili ve Yazısı

Urartu dili ve yazısını tahlil etmek için elde edilen arkeolojik buluntulara bakmak gerekir. Lakin Urartu yazısına dair buluntular oldukça kısıtlıdır. Kil tablet yazılar 22 tanedir. Geri kalanlar kayalara yazılmış, askeri ve imarla ilgili olan konuları işleyen yazıtlardır. Bunların dışında tanrılara sunulmuş kalkan, sadak, miğfer ve kılıç gibi silahların üzerine kazınmış yazılar vardır.

Urartu Coğrafyası

Urartuların başkenti Van – Tuşpa yerleşimidir. Van ve çevresi bu nedenle Urartu'nun çekirdek bölgesidir. Urartu Krallığı'nın hâkimiyet bölgesi, Batıda Malatya – Melid çevresine, Doğuda Kuzeybatı İran içlerine (Urmiye Gölü'ne), Güneyde Urfa – Halfeti yakınlarına ve Kuzeyde Ermenistan içlerine kadar geniş bir yayılım alanı göstermektedir

Urartu Su Kanalları

Urartular dönem içinde tarımda kullanmak üzere su kanalları yapmışlardır. Kral Menua döneminde, Van'ın güneydoğusundaki Gürpınar Ovası'ndan çıkan su kanallarla Van Ovası'na getirilmiştir. Bazen toprağa bazen de kayalara oyulan bu kanal yaklaşık 56 kilometredir. Kanal Van Gölü'ne dökülen Hoşap Çayının üzerinden geçirilmiştir. Günümüzde izine rastlanmasa da bunu sukemeriyle başarmış olmalıdırlar. Bu kanal hem geçtiği yerlerde tarım için kullanılmakta hem de Menua'nın eşi için yaptırdığı bağı sulamaktadır. Eşi için yaptırdığı bağ Edremit ilçesi yakınlarında Kadembastı yöresindedir. Geç dönemlerde bu kanalların efsanevi Asur kraliçesi Semiramis (Şamiram) tarafından yaptırıldığına inanılmaktaydı. Günümüzde "Şamram Kanalı" denilen bu yapı Van türkülerine de yansımıştır: "Edremit Van'a bakar İçinden Şamran akar."

KARAKUS

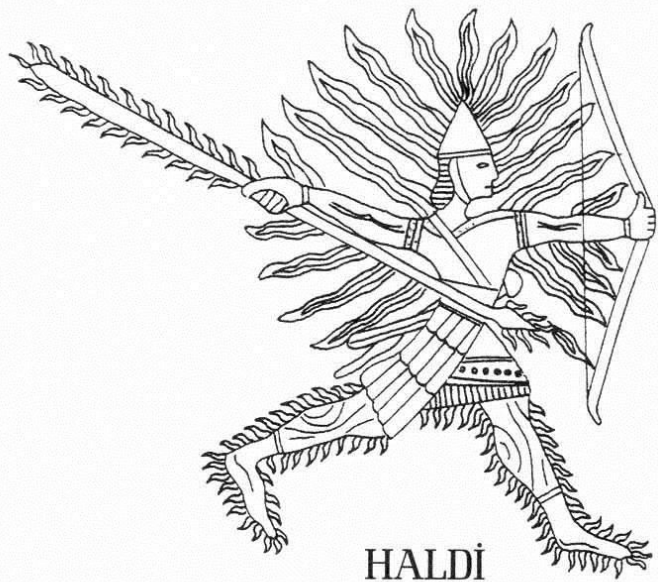

Urartu Dini

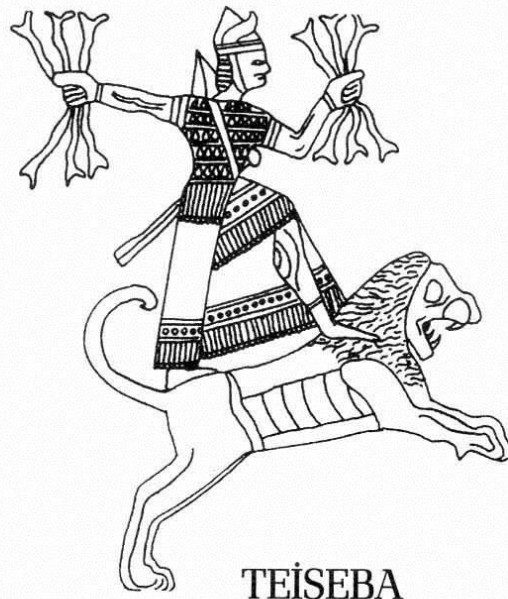

Urartular diğerk büyük krallıklar gibi siyasi tarihlerini ve inançlarını arşivlememişlerdir. Bu nedenle Urartu dini hakkında fazla bilgimiz bulunmamaktadır. Van Toprakkale'nin inşa edildiği Zimzim Dağı'nın göle bakan eteklerinde bir kayanişine yapılan ve "Meher Kapı Yazıtı" olarak adlandırılan yazıt Urartu inancını aydınlatan en önemli buluntudur. İ. Ö. 9. Yüzyıla tarihlenen bu yazıt Sarduri'nin oğlu İşpuini tarafından yaptırılmıştır. Bu yazıtta Urartu panteonundaki 79 tanrı ve tanrıçanın adı verilmiş ve bunlara kurban edilecek hayvanların türlerini ve sayılarını görmekteyiz. Urartu dininde dağların, göllerin ve hatta şehirlerinde tanrısallaştırılarak kutsandığı görülmektedir. Yazıtta bazı göl, dağ ve şehirlere de kurban yapılması istenmektedir. Tanrılar listesinin ilk üç sırasında Haldi, Teişeba ve Şuini gelmektedir. Birçok yazıtta bu tanrıları yan yana görmekteyiz. Bu üç tanrının yaşam evrelerine (gençlik, yetişkinlik ve yaşlılık) de kurban kesilmektedir.

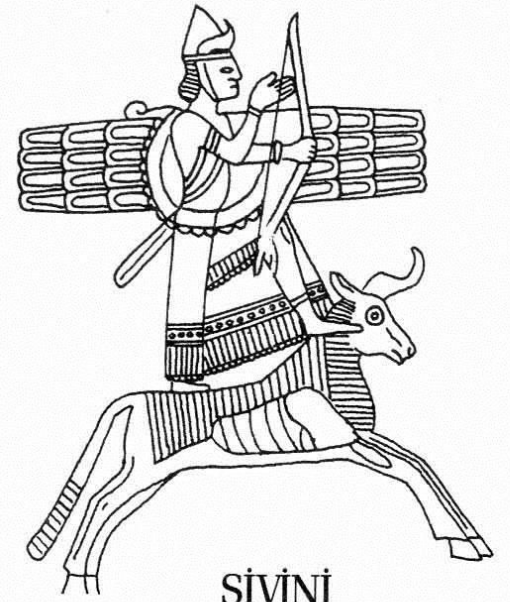

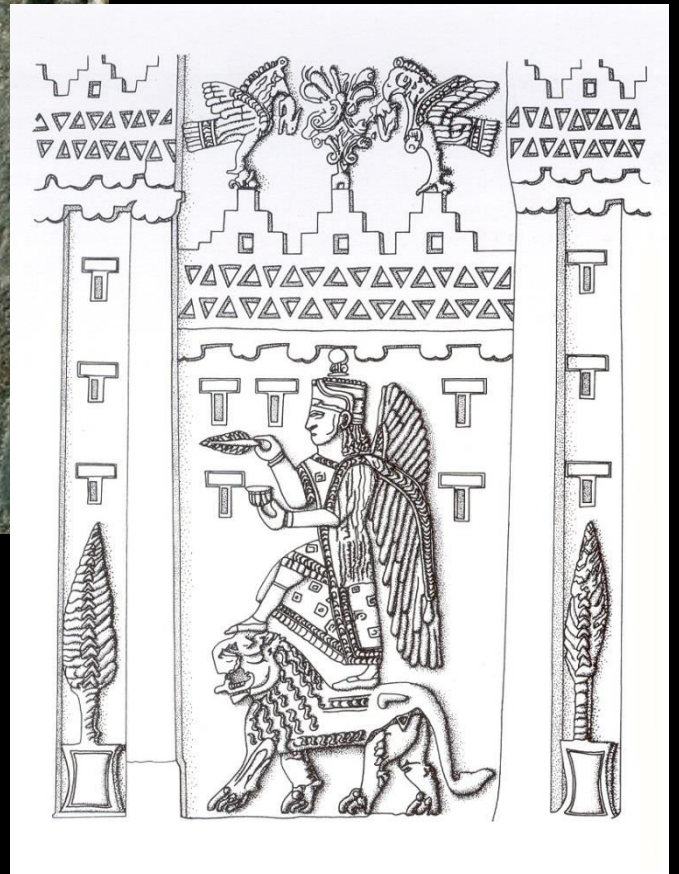
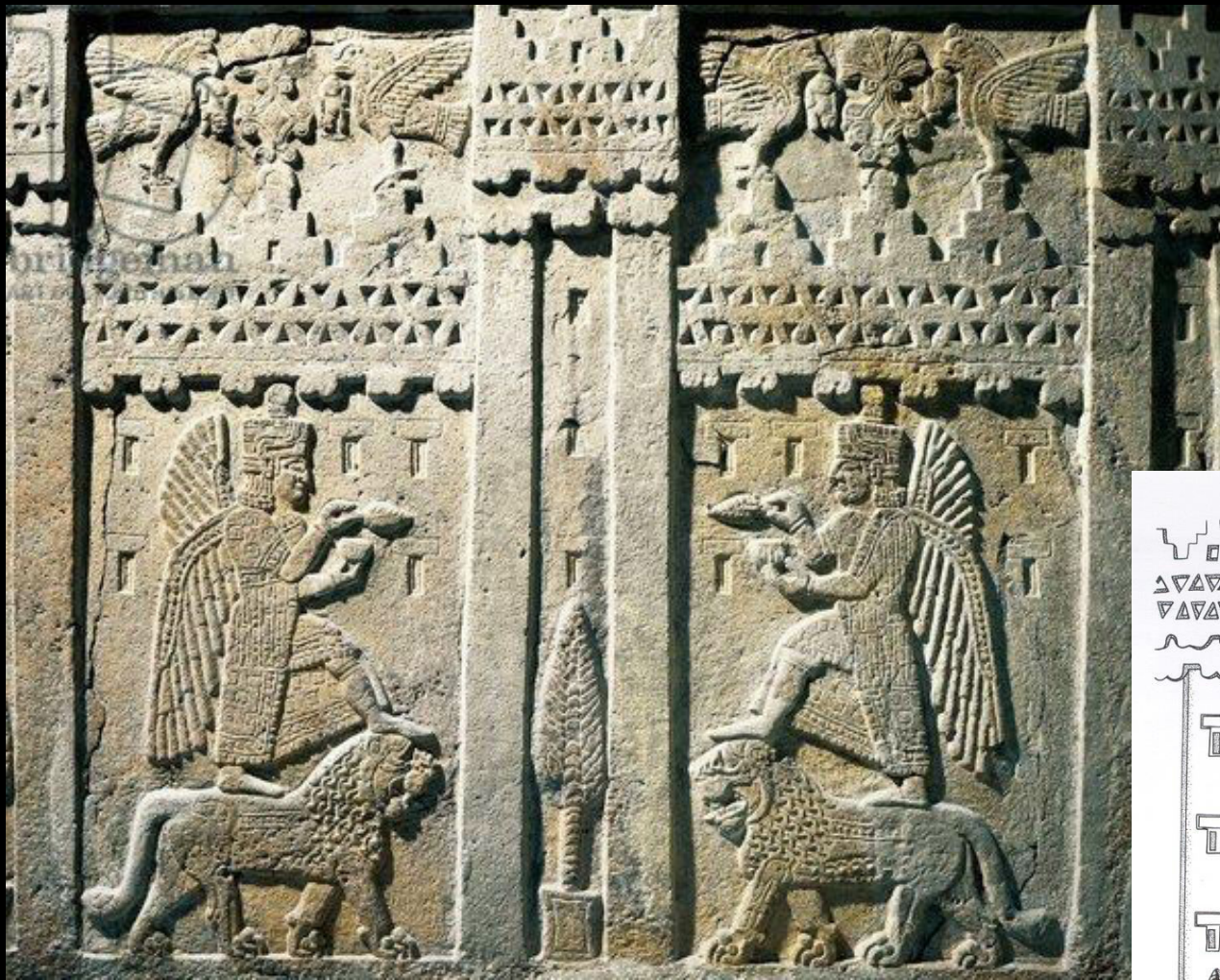
HALDİ

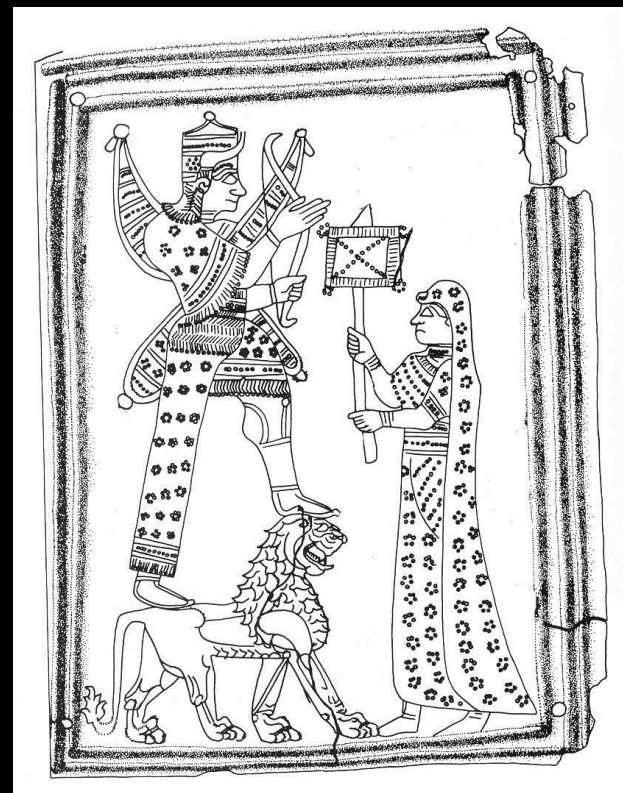

TEİŞEBA

ŞIVİNİ

Ölü Gömme Gelenekleri

Urartu ölü gömme geleneğinde, farklı gömü tarzları karşımıza çıkar. Bir uygulamada ölüler büyük bir küp içine dik ya da bükülerek gömülmektedir. Bu gömü türünde büyük küplerin yarısı kırılıp ceset yerleştikten sonra üzerine kırık üst kısmı yerleştirilerek toprağa gömülmekteydi.

by

